

Закупівля адміністративних послуг. Чи все-таки не закупівля?

Ледь не кожен у своїй діяльності стикався з необхідністю сплати адміністративних послуг, але не завжди зрозуміло, чи повинні ми планувати такі витрати та за них звітувати. Аби не мати сумнів, розберемо таке питання: чи є витрати на адміністративні послуги закупівлею у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон про публічні закупівлі, Закон)? Як бонус розглянемо ще декілька випадків, коли сфера дії Закону не розповсюджується.

Не секрет, що відповідно до абзацу 1 частини 10 статті 3 Закону забороняється придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель / спрощених закупівель, визначених цим Законом, та укладення договорів про закупівлю, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель / спрощених закупівель, визначених цим Законом. При цьому придбати послуги на суму до 50 тис. грн включно можна без використання електронної системи закупівель, оприлюднивши лише відповідний звіт, а саме — звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель (частина 3 статті 3 Закону).

Переступивши ціновий поріг у 50 тис. грн, замовнику доводиться проводити спрощені закупівлі чи безпосередньо процедури закупівель, якщо тільки не йдеться про придбання послуг, до яких Закон про публічні закупівлі не застосовується (частини 5, 6 статті 3 Закону). У таких випадках укладаються звичайні господарські договори без жодних вимог щодо їх публікації в електронній системі закупівель. Спитаємо: **де саме серед переліку винятків, до яких не застосовується Закон про публічні закупівлі, значиться позиція «адміністративні послуги»?** Правильна відповідь: ніде.

То що тепер: **враховувати Закон про публічні закупівлі при оплаті ліцензій, отриманні інформації з державних реєстрів (наприклад, ЄДРПОУ чи Державного земельного кадастру) чи вчиненні реєстраційних дій?** Планувати і звітувати про отриманий за 83 грн витяг з реєстру чи сплаті кількох сотень гривень за освітню ліцензію для дитсадка?! А от і ні! Чому — читайте далі.

Що таке адміністративні послуги?

Правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг визначаються Законом України «Про адміністративні послуги» (далі — Закон про АП).

Відповідно до пункту 1 статті 1 Закону про АП адміністративні послуги — **результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг** за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.

Замовники публічних закупівель найчастіше стикаються з такими видами адміністративних послуг, як:

проведення державної реєстрації відомостей про юридичну особу або майна чи його обтяжень;

видача ліцензій та дозволів;

отримання інформації з офіційних державних реєстрів;

адміністративні послуги, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності та ін.

Згідно зі статтею 5 Закону про АП **виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються: 1) найменування адміністративної послуги та підстави для її одержання; 2) суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги; 3) перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги; 4) платність або безоплатність надання адміністративної послуги; 5) граничний строк надання адміністративної послуги; 6) перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги. Адміністративні послуги визначаються виключно законом.**

Відповідно до частин 1, 2 статті 3 Закону про АП **законодавство у сфері надання адміністративних послуг складається з Конституції України, цього та інших законів, прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері надання адміністративних послуг. Надання адміністративних послуг здійснюється відповідно до цього Закону з урахуванням особливостей, визначених законами, які регулюють суспільні відносини у відповідних сферах, зокрема Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності».**

Як бачимо, в адміністративних послугах від класичних «послуг», укладення договорів щодо яких регулюється Цивільним та Господарським кодексом України (далі — ЦК та ГК України), — одне лише слово в назві й більше нічого спільного. Інакше кажучи, адміністративні послуги не є різновидом послуг у розумінні ЦК та ГК України, оскільки положення цих кодексів взагалі не поширюються на відносини з приводу надання адміністративних послуг, про що прямо вказано у частинах 1, 2 статті 3 Закону про АП.

Зі свого боку Закон про публічні закупівлі, згідно з його преамбулою, визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад.

У зв'язку з викладеним доходимо очевидного і зручного для всіх замовників висновку:

Закон про публічні закупівлі не поширюється на адміністративні послуги, оскільки предмет його регулювання не становлять відносини у сфері надання адміністративних послуг.

А це означає, що отримання адміністративних послуг, незалежно від їх виду, обсягу та розміру плати, здійснюється без урахування положень Закону про публічні закупівлі, зокрема, без планування витрат на отримання цих послуг у річному плані закупівель, без оприлюднення звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, і взагалі без залучення до процесу отримання таких послуг уповноваженої особи замовника.

Інші витрати замовника, що не стосуються закупівель

Наостанок слід зауважити, що адміністративні послуги — не єдиний виняток із правила «витрачай згідно з Законом про публічні закупівлі». Слід розуміти, що оскільки відповідно до частини 1 статті 41 Закону про публічні закупівлі договір про закупівлю укладається відповідно до норм ЦК та ГК України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, то для цілей Закону України «Про публічні закупівлі» поняття «товари», «роботи», «послуги» кореспондує з положеннями саме цих кодексів.

А це означає, що положення Закону про публічні закупівлі не застосовуються і в інших випадках, коли при формальному обміні «гроші на результат» відносини між сторонами мають адміністративний характер. **Ідеться про всі випадки сплати різного роду зборів: адміністративних, реєстраційних, судових, виконавчих і т. д. у розмірі, що встановлений законодавством.**

Окрім того, немає придбання послуг у розумінні Закону про публічні закупівлі і у випадку, коли предмет відносин між сторонами становить відшкодування певних витрат, приміром, відшкодування вартості комунальних витрат орендарями, витрат на копіювання та друк при наданні публічної інформації, вартості ліків чи путівок за певними державними програмами тощо.

Детально про випадки, на які також не розповсюджується дія Закону, читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«Чи поширюється дія Закону на випадки відшкодування \(компенсації\) витрат»](#).

Під час аналізу нової редакції ЗУ «Про публічні закупівлі» виникає багато запитань? [Реєструйтесь](#) на навчання в Академії Радник та отримуйте тільки вичерпні та практичні відповіді.